

متن پرسش

سلام علیکم: حالتان چطور است؟ سوالی در خصوص تشکیک در ماهیات داشتم. بنده از یکی از اساتید عرفان و فلسفه شنیدم که آخوند ملاصدرا در اسفار تا حدودی می خواهد که تشکیک در ماهیات را قبول کند ولی مثل اینکه آخوند صدرالمتألهین یا به تشکیک در ماهیات تصریح نکرده اند و یا اینکه آخوند ملاصدرا تشکیک در ماهیات را به عنوان یک اعتقاد قبول ندارد. اما بعضی از عرفا و فلاسفه با اینکه تشکیک در ماهیات را بصورت صریح و واضح و شفاف اثبات نمی کنند ولی منکر این بحث هم نیستند و آن را بصورت قاطع رد نمی کنند. بنده در حال خواندن فلسفه هستم. اگر می شود سیر تاریخی این بحث را و افرادی که قائل به این نظریه هستند را معرفی کنید و یا کتب اشان را ذکر بفرمایید.

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: تشکیک در ماهیات، به معنای حدّ وجود معنا ندارد مثل آن است که بگویند ماهیت این درخت، شدت و ضعف دارد در عین درخت بودن. ولی تشکیک در ماهیت به معنای عین ثابتی که در عرفان مورد بحث است، معنا دارد زیرا یک مرتبه‌ی عین ثابتی برای هر موجود، مقام احدیت است و یک مرتبه، مقام واحدیت، و یک مرتبه مقام تعین خارجی. موفق باشید